

AGRICULTURA

REVISTA AGRÍCOLA CATALANA

DIRECTOR: AUGUST MATONS

Doctor en Ciències Agràries

Cap de la Secció Tècnica d'Arbres fruiters de la Mancomunitat de Catalunya

COL·LABORADORS

JOAN AGUILÓ: Director del Laboratori de Patologia Vegetal del Consell Provincial de Foment de Tarragona.

JOAN ANGEL I GENÍS: Enginyer, Professor de Fitotècnia en l'Escola Superior d'Agricultura.

JOAN ARIMÍ: Ajudant del Servei Tècnic de Terra Campa.

LLORENÇ BADELL: Enginyer, Ajudant del Servei Tècnic de Viticultura.

GUILLERM DE BENAVENT: Doctor en Farmàcia, Ajudant del Laboratori Químic de la Direcció d'Agricultura.

M. FAURA I SANS: Doctor en Ciències Naturals, Professor de Geologia en l'Escola Superior d'Agricultura.

P. J. GIRONA: Doctor en Dret, Professor de Economia i Legislació en l'Escola Superior d'Agricultura.

MANUEL LLENAS: Doctor en Ciències Naturals, Professor de Botànica en l'Escola Superior d'Agricultura.

P. J. LLORT: Publicista Agrari.

ARNEST MESTRE: Enginyer Director de la Estació Enològica de Felanitx (Mallorca).

CRISTÒFOL MESTRE: Enginyer Director de la Estació Enològica de Vilafranca del Penedès.

VICENS NUBIOLA: Professor de Floricultura en l'Escola dels Bells Oficis.

CARLES PI SUÑER: Enginyer, Director de l'Escola Superior d'Agricultura i Professor de Mecànica.

J. POCH DE FELIU: Enginyer, Encarregat del Servei Tècnic de Terra Campa.

JAUME RAVENTÓS: Enginyer, Director dels Serveis Tècnics d'Agricultura de la Mancomunitat, i Cap del Laboratori Químic de la Direcció d'Agricultura.

JOSEP M.ª RENDÉ: Cap de l'Acció Social Agrària.

M. ROSSELL VILÀ: Professor de Zootècnia de l'Escola Superior d'Agricultura.

JOAN SALOM: Enginyer, Ajudant del Servei Tècnic d'Arbres Fruiters.

SEGIMON VANDRELL: Enginyer, Encarregat del Servei Forestal.

ERASME M. D'YMBERT: Enginyer, Ajudant del Servei Tècnic d'Enologia.

VALERI SERRA I BOLDÚ :: SECRETARI

SUMARI

A propòsit del pressupost d'Agricultura de la Mancomunitat, per *August Matons*.

—El concurs cavallí del Baix Empordà, per *M. Rossell i Vilà*. — Situació social agrària del Baix Empordà, per *Jaume Rosich*. — Hidrologia fluvial i subterrània del Baix Empordà, pel *Dr. M. Faura i Sans*. — Espigolant. — Informació olèicola, per *Licini Andreu*. — Informació. — Notes del Departament d'Agricultura de la Mancomunitat de Catalunya. — Consultori. — Ofertes i demandes.

Direcció i Administració: Escudellers, núm. 10 bis - BARCELONA

**Bàscules
caixes per a
cabals
Pibernat**

**Parlament, 9
Barcelona**

Agricultors!

Empleeu juntament amb els
adobs químics o orgànics el

**Fertilitzador
Radiactiu
H. B. C.**

que és un poderós estimulants
de la vegetació que augmenta
les collites considerablement

Agència general per a Espanya del FERTI-
LITZADOR RADIACIU H. B. C., Bruch,
núm. 42: Barcelona. — De venda en les
principals cases d'adobs d'Espanya.

**SOCIETAT ENOLÒGICA DEL Penedès
SERDÀ, ROS I C.^A - Vilafranca del Penedès**

**APARELLS PER ANÁLISIS DE VINS
PRODUCTES ENOLÒGICS - ADOBS QUÍMICS
SULFATS I SOFRES - MAQUINÀRIA VITI-VINÍCOLA**

**INSTAL·LACIONS COMPLETES DE VINIFICACIÓ
MODERNA PER A CELLERS COOPERATIU**

DESPATX: Rambla Sant Francesc, 15 - Telèfon 24

TALLERS: Carrer de Misser Rufet, núm. 8 - Tel. 149

Telegrames "SERDAROS"

AGRICULTURA

REVISTA AGRÍCOLA CATALANA

Dies de sortida: 5 i 20 de cada mes

Subscripció: Barcelona, any: Pessetes 7 - Fora: Pessetes 9 - Número solt: Pessetes 0'50

A propòsit del pressupost d'Agricultura de la Mancomunitat

No és exagerat el dir que a Catalunya no s'ha fet ciència. L'amor de pàtria, que tots sentim, ens obliga al reconeixement de la veritat; amagar-la seria voler tancar els ulls davant d'una realitat dolorosa.

Tret de poques excepcions que tots coneixem i celebrem amb joia, el nostre país ha viscut quasi sempre al marge del moviment científic universal, com tancat dins les seves fronteres, i dedicat exclusivament a activitats industrials i comercials.

Tenim avui, i hem tingut sempre, molts assimiladors vertiginosos, molts recopiladors, veritables enciclopèdies de coneixements, però pocs creadors. Els homes que saben, que posseeixen una vasta cultura i que coneixen a fons el món de les idees són nombrosos, però, per desgràcia, són ben pocs els que han donat una contribució original i poderosa al progrés. Tota aquesta cultura, adquirida molts cops a còpia d'esforços i d'hores esmerçades per les biblioteques en mig dels llibres, roman estèril, i quan, per ventura, fructifica, els seus fruits són migrats perquè han nascut en un ambient passiu, sense aquell escalf que infundeix força expansiva a les idees i les converteix en un element dinàmic formidable.

No és que manquin les intel·ligències. La característica dels països meridionals és precisament l'exhuberància espiritual, la intel·ligència ràpida, clara, fecunda. Manquen els mitjans d'acció, manca l'ambient.

Jo m'he preguntat molts cops què es pot fer en els laboratoris oficials on impera majestuós un rutinarisme que refreda tota iniciativa, on es careix fins dels elements indispensables d'estudi, on tot intent de reforma i modernització troba resistències que el retarden o l'inutilitzen.

Fixeu-vos en les institucions agràries oficials. Es creen amb soroll—el preàmbul del reial decret és sempre d'una bella sonoritat—

es cura l'apariència descuidant l'essencial i la nova institució neix ja condemnada a una vida ingloriosa, ofegada per les feines administratives. No hi val voluntat, no hi val desig de treballar. Fins l'energia més activa, més gallarda, més multiforme es desgasta i s'immobilitza.

No queda més camí que l'adaptació, la supeditació al mitjà o l'emigració. Per això els nostres joves de talent se'n van o es fosilitzen aviat doblegant-se a les conveniències i renunciant a tota aspiració científica enlairada per convertir-se en savis oficials que, enlloc d'adquirir coneixements, van oblidant els que tenien, amb creixent rapidesa. Pocs són els que logren, a pesar de les dificultats, imposar-se i conseguir una part dels mitjans necessaris per a treballar.

Per aquestes raons la nostra agricultura està tan endarrerida. Cap dels conreus o indústries agràries típiques del nostre país han estat estudiades. Ni l'avellaner, ni l'ametller, ni la figuera, ni el garrofer, ni l'elaiotècnia tenen la seva monografia completa; no coneixem agronòmicament les varietats de les nostres plantes cultivades, no coneixem les nostres terres, ignorem encara la major part de les dades indispensables per a que pugui existir una agricultura veritablement racional.

* * *

Totes aquestes consideracions, que ja han estat fetes moltes vegades—llegiu els llibres dolorosos d'En Macias Picavea, d'En Costa, d'En Juli Senador i Gómez—vénen a propòsit del nou pressupost aprovat en la última Assemblea de la Mancomunitat.

El govern de Catalunya sap que per a fer pàtria s'ha de fer ciència, que és fer riquesa, que el resorgiment nacional s'aconseguirà afermant cada cop més la personalitat de Catalunya en tots els seus aspectes.

A aquest criteri, d'una lògica senzilla però indiscutible, respon el nou pressupost que destina al Departament d'Agricultura més de dos milions i mig de pessetes.

Ja sé que no és tot el que es podria desitjar; però és consolador veure que proporcionalment a les quantitats de què disposen la Mancomunitat i el Govern central, el nostre comprèn millor les necessitats dins dels límits de les seves reduïdes possibilitats.

És una prova més de la diversitat orgànica de punts de mira, de la diferència essencial d'apreciació de la realitat, que ens distingeix als catalans.

El pressupost d'agricultura està destinat a engrandir les seccions ja existents dotant-les d'un material que permeti un desenrotllament més profitós de les activitats i, al mateix temps, a crear altres seccions encarregades d'estudis especialitzats, fins ara descuidats: l'Institut de Mecànica on s'estudiarà la possibilitat d'aplicació i la practicitat de les

màquines agràries; l'Estació experimental d'Elaiotècnia on es resoldran els problemes d'aquesta indústria tan important a Catalunya; el Laboratori de Fermentacions, l'Estació de Selecció de llavors, el Servei Meteorològic, el Servei d'estudis estadístics, l'escola de Zootècnia, etc.

És un camí nou que s'obra a la joventut estudiosa de Catalunya; és un esdevenidor fecund que s'obria per la nostra ciència agrícola i per la nostra agricultura.

Jo no dubto que els resultats seran esplèndids. Les coses s'han de començar, que un cop començades s'encarrilen fàcilment i fructifiquen.

Aquests dos milions i mig de pessetes es multiplicaran prodigiosament més endavant. Ells hauran estat la base del resorgiment agrari de Catalunya.

AUGUST MATONS

El concurs cavallí del Baix Empordà

Es prepara un bon concurs

IA en les conferències preparatòries del Concurs es respirava un aire prometedor d'èxit. Aquests empordanesos són uns optimistes que saben encomanar llurs maneres a la gent que s'hi acosta.

Dies abans de celebrar el Concurs es rebien notícies les més falagueres, asseguradores d'una regular assistència i principalment d'una regnant expectació.

La vigília del Concurs, 31 de gener, el Jurat, el professor de Zootècnia i una vintena d'alumnes de l'Escola Superior d'Agricultura partien de Barcelona cap a La Bisbal, ciutat on s'havia d'efectuar el concurs.

Els expedicionaris eren esperats pel senyor alcalde i regidors, pel senyor rector, president i socis del Sindicat Agrícola i distingides personalitats de La Bisbal.

Comença el concurs

Al llarg del passeig Marimon Asprer, una corda separava el públic del lloc on s'emplaçaven els animals. Transversalment, una altra corda separava l'espai destinat a sementals i eugues.

A l'hora anunciada començaren a entrar els primers reproductors. Pocs moments després, el Jurat procedí a l'eliminació dels reproductors que no reunien condicions acceptables, és a dir, que no eren concursables.

Dos dels alumnes de Zootècnia, actuant d'ajudants del Jurat, anaven posant els números d'ordre als animals acceptats; i, quant als no acceptats, els ajudants comunicaven a llurs propietaris que podien retirar-los del Concurs. El nombre d'animals rebutjats fou de 34: 2 sementals i 32 eugues.

Finida l'eliminació, el Jurat començà la puntuació. Cada reproductor fou objecte d'un examen detallat per part de cada membre del Jurat. Les fulles de qualificació eren portades a dos altres alumnes el quals sumaven i repassaven el nombre de punts obtinguts per cada reproductor.

Al cap de tres hores i mitja el Jurat, en possessió de les sumes totals que havien assolit els animals concursables, procedí a un nou examen dels reproductors que més punts havien merescut. Immediatament, entre els 10 sementals qualificats i les 12 eugues acceptades, es féu la proclamació dels animals premiats. El públic rebé amb aplaudiments el veredict del Jurat per als sementals, ja que era per aquests reproductors que els ramaders més s'interessaven.

Els reproductors premiats foren marcats amb una arracada a l'orella esquerra, fotografiats i guarnits amb una cingla i medalló oferts per l'Ajuntament de La Bisbal. A un quart de dues s'inicià la passada, del lloc del concurs fins a Casa la Ciutat, formant en aquesta manifestació els reproductors premiats i quasi tota la gent que en aquell moment es trobava al passeig Marimon Asprer.

Des dels balcons de Casa la Ciutat es féu saber que a les tres de la tarda, al saló de sessions de l'Ajuntament, es procediria al repartiment de premis.

La gentada que anà a presenciar el Concurs fou grossa. Es deia que moltes fires de les que celebra La Bisbal no eren pas tan concorregudes. De tots els pobles de la comarca, de molts de fora del Baix Empordà havien anat ramaders expressament per a veure el Concurs. L'èxit d'aquesta festa ramadera el reconegué tothom, i tothom estava d'acord que al segon Concurs, que ha de celebrar-se d'aquí a dos anys, la concurrència serà quatre vegades més grossa.

A casa la Ciutat

A l'hora anunciada, en la tarima del saló de sessions de l'Ajuntament hi havia l'alcalde senyor Borràs, qui presidia la sessió, fent-li costat el president del Sindicat senyor Rosich i el president del Jurat senyor Rossell i Vilà; el regidor senyor Carreres, els dos altres membres del Jurat senyors Danés i Piquer i els distingits veterinaris de Torroella i Verges, senyors Marull i Ruquer, els quals senyors ajudaren també el Jurat en la tasca de medicions.

El president del Jurat explicà el veredict, raonant les condicions que reunien els reproductors premiats. També féu remarcar que el Jurat havia concedit el primer premi al semental portador del número d'ordre 56, per ésser el millor conformat, però que no pogué ésser així a causa de tenir l'animal el perfil del cap una mica convex. Quant a les eugues, les proposades en primer i segon lloc, números 69 i 68, resultà que es trobaven fora de l'edat assenyalada en el programa del Concurs.

El senyor Rosich, president del Sindicat Agrícola, contà la gènesi del Concurs i els treballs realitzats perquè la Mancomunitat el concedís per a la comarca del Baix Empordà, celebrant-se a La Bisbal. Dedicà paraules laudatòries a la Mancomunitat i a la Secció de Ramaderia, fent constar, així mateix, l'interès de l'Ajuntament per a aquest Concurs aportant-hi tot el que demanà per a sa bona marxa.

L'alcalde, senyor Borràs, donà compte del telefonema rebut del con-

seller doctor Riera manifestant que li era impossible assistir a l'acte, i acabà dedicant unes amables paraules a la labor del Sindicat Agrícola de La Bisbal i a l'obra de la Mancomunitat de Catalunya.

Immediatament es cridà el propietari del semental que portava el número d'ordre 59, proclamat primer premi, essent don Pere Domènech, de Pobul, al qual propietari es féu remesa de la quarta part de l'import del premi de 2,500 pessetes, o sia 825.

El semental número 58, propietat de don Joan Galf, de Gualba, fou premiat en segon lloc amb 1,700 pessetes.

Les eugues premiades foren les assenyalades amb els números 67, 74, 70, 62, 61 i 64, essent llurs propietaris: els senyors Narcís Oliveres, de Verges; Francesc Paretès, de Foixà; Pere Valls, de Sant Sadurní; Joan Ferrer, de Torroella de Montgrí; Joaquim Figuerola, de Fonteta, i Joan Vilaneda, de Serra. Aquests propietaris reberen 200 pessetes cada un, o sia la quarta part de les 800 pessetes amb què fou premiada cada una de les eugues.

Bona voluntat

Tant el Sindicat Agrícola de La Bisbal com els altres Sindicats firmants de la petició a la Mancomunitat del Concurs, de bon principi demostraren interès i entusiasme per l'èxit del Concurs. Però l'articulista seria ben injust si no fes constar que el senyor Rosich, president del Sindicat Agrícola de La Bisbal i president de la Federació de Sindicats catòlics de la província de Girona, fou qui prengué la iniciativa del Concurs i el que més ha treballat en tots moments perquè aquesta manifestació ramadera assolís el formós resultat que ha obtingut.

L'Ajuntament de La Bisbal, i molt en particular l'alcalde i el regidor senyor Carreres i el secretari senyor Vazquez, treballaren en tot el que fou menester, i de pròpia iniciativa regalaren als propietaris premiats, per a guarnir els reproductors, unes singles cobertes amb la bandera catalana, junt amb un artístic medalló. El lloc on es celebrà el Concurs fou molt ben disposat i els agents del municipi servaren l'ordre que reclama una aglomeració de gent com la que assistí a presenciar el Concurs.

Zootècnia del concurs

Els reproductors presentats al Concurs no traduïren pas l'estat de la població cavallina de la comarca. Dels dotze sementals concurrents, la meitat feia poc temps que havien estat importats de França. No obstant, sis o set sementals eren propis del Baix Empordà, reflectint la condició general del cavalls pares.

Les eugues que figuraven en el Concurs eren l'expressió mitjana (ni les més bones ni les més dolentes) de la comarca.

Els ramaders del Baix Empordà foren dels primers a iniciar la transformació cavallina de Catalunya. D'aquelles eugassades que trenta o quaranta anys enrera pasturaven per les closes que el Daró periòdicament inunda, formades d'individus de cap amarranat, creu alta i tallant, esquena d'ase, anca d'ametlla, esquerpes, d'uns tres cents cinquanta a quatre cents quilos de pes, actualment no se'n trobaria cap, i, si alguna n'hi ha, no és per continuació ininterrompuda, sinó per efecte de l'atavisme.

L'antiga població cavallina del Baix Empordà, cap a l'any 80 començà a transformar-se mitjantçant la introducció de qualche semental bretó. Els animals d'aquesta raça agradaven als ramaders del país: aquella vena de coll, els dors aplanat, l'anca partida, els membres forts, les articulacions amples, eren qualitats que s'admiraven. La realització transformativa dels elements reproductius del Baix Empordà fou operada en aquest sentit.

Més tard, l'Estat espanyol aportà el semental norfolk-bretó. Una bona part de l'eugassada del Baix Empordà és fecundada per aquest mestís.

Semblaria, al primer cop d'ull, que la dominant en la població cavallina del Baix Empordà hauria d'ésser de raça bretona. No és així. Per a la generalitat dels ramaders de la comarca baix-empordanesa un cavall és bretó, o senzillament francès, si és un animal corpulent. Amb el nom genèric de bretó han actuat de sementals cavalls perxerons, perxerons-bretons, bretons, ardenesos, belgues, picards, bolonyesos, nivernesos, anglo-normands i diverses barreges d'aquests.

No és estrany, doncs, la heterogeneïtat dels cavalls del Baix Empordà. En el Concurs, malgrat la recomanació d'abstenir-se de menar-hi animals de perfil convex o amarranat, hi havia reproductors el cap dels quals presentava aquest perfil, perfil provinent de la influència de l'antic andalus, de l'anglo-normand, del norfolk i amb menys escala del bolonyès. Hi havia caps talment allargats que solament podien ésser originats per reproductors del tipus frisó (picard, poiteví etc.), de perfil recte, pèl perxeró. Els de perfil còncau provenien d'animals de les races bretona, belga i ardenesa.

El perfil còncau, ja bastant disseminat abans de l'actuació del norfolk-bretó, amb aquest reproductor de l'Estat no féu sinó enfortir-se, puix que, si per una part quan en els productes predomina la sang del norfolk s'obté un perfil convex, per la part del bretó el perfil és còncau. És per això que la població cavallina baix-empordanesa té una tirada cap a les formes depenents del perfil còncau.

Aquesta tendència era notable en els reproductors presentats a concurs: constituïen una petita minoria els animals (inclús els que no tenien el perfil còncau) que no oferissin una o més regions pertanyents a la morfologia pròpia dels tipus de perfil còncau. Els colls curts i plens, les creus baixes, les costelles arquejades, les gropes partides, les formes de la cuixa, l'amplitud del ventre, etc., etc., o sia els atributs propis del perfil còncau, hi eren ben manifestos. Però sempre els individus que tenien la testa còncaua eren els que posseïen major nombre de regions harmòniques amb el perfil.

Si la intenció de la Mancomunitat és la de crear, en mig de la barreja actual, amb els actuals mestissos una raça pròpia, i, per consegüent, determinar una població cavallina homogènia, no hi havia altre remei que eliminar caràcters oposats al tipus que es desitjava crear, i sumar caràcters afins. És per això que el Jurat, sense contemplació eliminava, o puntava baix, tots els animals que no eren de perfil còncau, sobretot els sementals. Amb aquest criteri ningú trobarà estrany que el semental portador del número d'ordre 56, tot essent molt ben conformat, obtingué solament un promedi de 26'66 punts.

Després dels caràcters a tenir en compte per a formar una raça, hi havia els d'aptituds. D'una bona part d'eugues, l'articulista en recorda dues (l'una negra, l'altra alezana, conduïdes pel mateix home) que, amb tot i presentar el perfil còncav i llurs harmonies morfològiques, foren rebutjades per ésser de petita talla. Altres ho foren per llur mala conformació.

En aquest punt la tasca del Jurat era un poc complexa: se li demanava que puntualitzés fort el reproductor que reunís els caràcters racials ja dits, si presentaven una conformació adequada als serveis que s'exigien, a les aptituds exposades en la convocatòria del Concurs.

Ni una sola de les eugues i sementals concursants guanyaren el màxim de punts; el reproductor que n'obtingué més fou el semental número 59, qualificat amb un promedi de 30'50 punts, és a dir, n'hi mancaven 3'5 per a reunir les qualitats perfectes.

El Jurat, en revisar els animals qualificats, esmenà qualche considerant, però és necessari fer constar que el veredicté fou pres per unanimitat, no havent-hi ni ombra de discrepància.

El Jurat (com ja pogué observar el públic) ni un sol animal qualifica sabent qui n'era el propietari: les fulles de qualificació transcrivien únicament el número d'ordre que el reproductor portava.

El veredicté podrà o no ésser encertat, però el cert és que fou elaborat sense cap mena de coacció ni influència.

La puntuació assolida per a cada un dels reproductors concursables fou la següent:

Sementals

Núm. d'ordre,	51	26'83
»	52	27'33
»	53	21
»	54	27'41
»	55	28'50
»	56	26'66
»	57	19'41
»	58	29'25
»	59	30'50
»	60	25'66

Eugues

»	61	25'66
»	62	25'58
»	63	25'08
»	64	25'25
»	65	22'92
»	66	27'50 fora d'edat
»	67	28'33
»	68	28'41 fora d'edat
»	69	29'66 fora d'edat
»	70	25'75
»	71	24'25
»	72	20'50
»	73	22
»	74	27'66

El màxim de punts concedit a les eugues és inferior als sementals, la qual cosa tradueix el fet de no assistir al Concurs les millors eugues que hi ha al Baix Empordà.

Les alçades dels animals premiats oscillen entre 1'46 a 1'58, essent, per tant, més aviat petita. Les llargades, de 1'58 a 1'72 metres. Les amplades, de 0'39 a 0'46. La volta de pit, de 1'78 a 1'95. El perímetre de la canyella, de 0'21 a 0'28.

Els pelatges dominants foren els castanys i alezans.

M. ROSSELL I VILA

Situació social agrària del Baix Empordà

CREC interessant exposar l'estat actual de l'agricultura en aquesta comarca i la situació econòmico-social dels seus pagesos, car per a conservar-la i millorar la seva sort, han de tenir-se molt en compte, pel tècnic i pels directors de les associacions agrícoles, a fi d'operar amb ple coneixement de causa.

El Baix Empordà s'extén entre el mar i les alteroses muntanyes de les Gabarres, que des de Sant Feliu de Guixols al Congost de Celrà el separen de la comarca de la Selva. Per la part Nord queda limitat de l'Alt Empordà per unes petites serres que separen la conca hidrològica del Ter de la del Fluvià, quals serres comencen a Viladesens, prop de la carretera de Madrid a França i acaben a L'Escala. Gaudeix d'un clima molt benigne però variable en extrem, degut a la tramuntana, tan cantada pels poetes, que per l'Empordà és un flagell destructor de collites, que el priva de conrear, amb èxit, els arbres fruiters que viuen molt bé a racers de tramuntana.

S'hi donen, però, molts altres conreus que venen repartits així: a muntanya les alzines sureres que hi creixen espontàniament i per la seva pèla que donà origen a la indústria tapera de la comarca, constituïen una riquesa mentre aquesta indústria no evolucionà amb l'aplicació de la maquinària; quan les suredes minven trobem els olivars; després la vinya; a la plana, on els canals del Ter reparteixen l'aigua, hortalitxes i fruitaredes i, prop del mar, l'arròs, que haurà de cedir el lloc, en definitiva—degut al dany que li causa la variació del clima—als prats naturals, única producció possible per efecte de la manca d'endegament del Daró i del Ter que inunden, amb desesperant freqüència, un terreny fertíllissim, apte per tots els conreus; i, arreu de l'Empordà: el blat-de-moro, mill, farratges de tota mena, esparcet, i la reina de les lleguminoses forratgeres, l'alfals, coneguda a la comarca amb el nom d'oserda.

Malgrat aquesta varietat de producció, la deu principal de vida és la ramaderia, puix tots aquells conreus no donen l'abast pel consum interior de la comarca que compta amb poblacions exclusivament industrials i populosos com Sant Feliu, Palamós, Palafrugell, Bagur.

Per això el Baix Empordà no és conegut ni pel vi que s'hi cull, ni per l'oli, ni per altres productes—sols d'alfals i mongetes en surten en poca

escala—sinó per la polleria i ous que surten en quantitats considerables cap a Barcelona, setmanalment, dels mercats de La Bisbal i Torroella; per la quantitat de porcs grassos que produeix, que arriben, sens dubte, a uns 30,000 cada any; pels vedells que altres comarques estimem amb preferència perquè tenen una aptitud demostrada per l'engreix; pels poltres i mulats que els valencians vénen a disputar-se per les fires de setembre a La Bisbal, Vergés i Corsà, quan l'animal té, totjust mig any, i per les vaques lleteres que de set a vuit anys a aquesta part es crien en bones condicions.

Una estadística força aproximada que hem fet amb dades proporcionades per l'Inspector d'Higiene Pecuària, senyor Verdaguer, de Girona, ens dona la població ramadera següent: 10,000 caps de bestiar cavall amb més de 40 cavalls reproductors, 15,000 caps de bestiar boví amb més de 70 toros reproductors; un milé de truges per la cria, no essent, realment, especialitat de l'Empordà la cria de tocinos, ja que en compra fora de la comarca per a engreixar els 30,000 caps citats.

Amb aquestes dades i tenint en compte que també hi viuen alguns ramats d'ovelles i que la petita ramaderia—oques, ànecs, gallines i conills—té molta importància, podem dir, sense por a ésser desmentits, que la ramaderia al Baix Empordà té un valor constant de 50 milions de pesetes.

* * *

La situació econòmico-social de l'agricultor baix-empordanès, en general, és bona. Degut a varies causes, entre elles, antigament, la profusió amb que s'atorgava el contracte d'establiment i en els temps actuals a l'absentisme, són molts els petits propietaris que tenen terra pròpia en quantitat suficient per a viure sense dependre de ningú, ço és, unes 25 vessanes (la vessana és de 21'87 àrees) i molts altres els que per mitjà del contracte d'arrendament, en l'Empordà el més general, es proporcionen lo que els falta de terra pròpia per a completar aquella extensió i així resulta que els obrers agrícoles són en minoria escassíssima en relació amb la total població agrícola del Baix Empordà.

En ell no és conegut el contracte de parceria, pròpiament dit, sinó el de masoveria, en mèrits del qual el masover conrea, abonant el terç o o mitges, unes cinquanta o cent vessanes, tenint franca l'estada de la casa, l'hort i les pastures del bosc. El contracte a mitges, demés, és gairebé reservat per aquelles finques en que, per llurs condicions especials, les pastures són molt abundants i el bestiar constitueix la font principal d'ingrés, puix en les altres masoveries es paga terç a l'amo, no essent estrany trobar, encara, tractes antics en què l'amo no té participació en el bestiar, lo que ha fet que es reproduís moltes vegades el fet de que al vendre's la finca fos el comprador el masover.

Per això el quadre general és que el pagès del Baix Empordà millora en llur situació—ho prova l'augment d'un cent per cent en el preu de les terres durant la passada guerra—car viu dels fruits de la terra (cull de tot el necessari per viure: vi, oli, patates, blat, etc.) i dels productes de la petita ramaderia, en les cases ben organitzades, en paga els gastos me-

nuts i encara li queda com ingrés la partida de porcs que engreixa amb verdures i blat-de-moro que cull, el preu dels vedells que les vaques destinades a treball produeixen; el pollí que l'euga o eugues de treball donen cada any o dos i—en els pobles més desperts o amb més farratges—la vaca lletera que recria.

Hi hà, però, algunes excepcions, com són els masos de sureda a muntanya, en què a canvi de certes prestacions, com portar el suro a lloc de venda, cuidar del bosc, o en altres casos a canvi d'una quantitat petita a metàl·lic o reduïda part en els fruits, conrea terra de prop la casa i explota la pastura dels boscos, situació no pas pitjor que les explicades i la situació especial de les poblacions més a la plana, prop del mar, en què per ésser les masoveries d'extensió major—200 o 300 vesanes—com la propietat no és tan dividida, hi ha més jornalers i menys benestar o independència, de qual situació s'han aprofitat certs elements per a moure campanyes contra la propietat, podent-se afirmar, però, que fora de petits focus com L'Escala i Torroella, no existeix qüestió agrària en la comarca.

* * *

L'estat explicat de l'agricultura al Baix Empordà i la situació especial del pagès de la comarca, dóna la tònica de com s'han desenrotllat les associacions agrícoles, els Sindicats agrícoles de vida menys pròspera—cal confesar-ho—que els d'altres comarques, car no han tingut un aspecte cooperatiu per a pendre volada. Aquí els Sindicats agrícoles que existeixen: Bordils, Celrà, La Bisbal, L'Escala, Pals, Torroella de Montgrí, Sant Feliu de Guixols, Sant Joan de Palamós i Verges, s'han dedicat a les compres collectives d'adobs químics—superfosfat, puix els altres són poc usats encara,—de granes i aliments pel bestiar; en petita escala a les vendes collectives, i al crèdit agrari, les importants caixes rurals de La Bisbal, L'Escala, Pals, Torroella de Montgrí, Sant Feliu de Guixols i Verges. Compten amb magnífics edificis propis els Sindicats de Torroella i de Pals; tenen establerts segurs contra la mortalitat del bestiar els de Pals i Sant Feliu de Guixols i té aprovat el Reglament per la Comissaria de Segurs per a implantar-lo, bentost, el Sindicat de La Bisbal; té màquina colectiva de batre el Sindicat de Bordils, i el de L'Escala, un contracte collectiu d'arrendament que amb una fórmula senzilla ha procurat terra als agricultors, vencent la resistència dels propietaris a treure terra dels masos per a arrendar-la als humils. Dita fórmula consisteix en que el propietari nomena apoderat al president del Sindicat i aquest, en nom i representació de l'amo, atorga el contracte d'arrendament a favor del soci favoregut, el qual (ell o el Sindicat), paga a l'avançada el cànon anyal.

Dits Sindicats agrícoles, tenen, però, mercès a l'impuls que els dóna la Federació Sindical Agrària de Girona, de la qual formen part, amples projectes: d'intensificar les compres collectives estenent l'ús d'altres adobs químics demés del superfosfat; de procurar, als socis, a bon preu, els grans i articles alimenticis del bestiar, anant a fer les compres a origen; d'extendre els segurs mutuels a altres ordres que al d'assegurances del bestiar; d'ajudar als socis en la selecció de races, problema el més important,

a nostre entendre; i d'arribar a les vendes collectives de pollins i vedells a altres comarques que es dediquen a la cria i a les vendes collectives de porcs i petita ramaderia als mercats consumidors, principalment a Barcelona, encara que aquest problema es presenta de difícil solució, mentre tots els Sindicats Agrícoles de Catalunya no obtinguin una millora en les condicions del mercat de Barcelona, el pitjor, encara que sembli exagerat, de tots els mercats de Catalunya i mentre, això ja ho havia resolt la Unió Social Agrària de Barcelona presidida per D. Josep M.ª Boix, no es trobi, en dita plaça, una entitat que, sense mires egoistes, colloqui els productes i es constitueixi en agent dels Sindicats per tot lo referent a dites operacions.

* * *

Resumint tot l'exposat, en el Baix Empordà crec necessari un esforç conjunt de l'element tècnic, de les associacions agrícoles i de tothom que estimi la prosperitat de tan bella comarca i la conservació de la pau que regna—salvant petites excepcions—entre els diversos subjectes de la producció agrícola, encaminat als fins següents:

Arribar al màxim de producció millorant els procediments de conreu i aplicant tots els adobs químics coneguts sense oblidar el bon acondicionament dels naturals; seleccionar acuradament les races de bestiar i alimentar-lo racionalment, ja que la ramaderia és la principal deu de riquesa.

Assegurar contra tot risc la riquesa pecuària i arribar a obtenir el màxim de rendiment dels productes ramaders, propagant els sistemes preventius de vacunació i els segurs mutuels i implantant les vendes collectives del bestiar.

Mantenir les actuals formes de contractació: arrendament a preu fixe, i masoveria, mirant que en les variacions que sempre esdevenen, l'interès individual, amb sos egoïsmes, no prevalgui a l'interès col·lectiu i a l'esperit de justícia i en els llocs—pocs per sort—que la terra es troba agraçada en poques mans, procurar terra a l'agricultor mancat d'ella mitjançant un preu just en l'arrendament, evitant així que si vol propagar-se al Baix Empordà amb la prèdica de les teories comunistes, la desunió entre la gent que de la terra viu, no trobi l'ambient propici.

JAUME ROSICH

Hidrologia fluvial i subterrània del Baix Empordà

L'Empordà es subdivideix en dues subcomarques: l'Alt i Baix Empordà; comprénent el primer les conques del Muga i Fluvià, mentre que el Baix Empordà queda reduït al Baix Ter, comprénent-hi demés la conca del riu Daró. Geològicament, resten separades pel massís cretàcic, que està molt desenrotllat en l'aiguabarreig de les conques d'entre el Fluvià i Ter, des d'Empúries a l'Estartit, essent la limitació estructural l'alineació dels afloraments triàsics, que recentment havem descobert a les illes Medes, a la punta Guixera de l'Estartit i a Belcaire.

Definida la limitació comarcal del Baix Empordà, relacionarem les condicions topogràfiques de son relleu, àdhuc les estructurals del subsòl per a deduir-ne el regisme hidrogràfic fluvial i subterrani; però abans devem historiar el motiu de les nostres investigacions hidrològiques per aquella comarca.

Fou en 1915 que el malaguanyat President de la Mancomunitat de Catalunya, n'Enric Prat de la Riba, ens encomanà l'estudi geològic-hidrogràfic de les comarques artesianes de Catalunya per acord del Consell del 8 de juliol del mateix any, inaugurant el reconeixement científic per l'Alt Empordà, fent-me entrega poc més tard d'un croquis geològic d'aquella comarca fixant la zona artesiana teòricament considerada, fiant una triangulació de perforacions d'assaigs per a que la realitat confirmés total o parcialment la limitació assenyalada; treballs dels quals s'apropa la realització. Demés havem practicat altres estudis d'investigació per algunes de les comarques catalanes.

En el Consell de la Mancomunitat del 27 de febrer de 1919 es prengué en consideració una instància presentada pels Presidents dels Sindicats Agrícoles de La Bisbal, Pals i Torroella de Montgrí, encomanant-nos que a l'igual com es féu en la regió de l'Alt Empordà, s'estudiï ara la part del Baix Empordà, on en principi suposàvem una regular proporció de terres encubridores d'aigües artesianes o semisurgents d'utilització per als serveis agrícoles o bé per a l'abastiment de poblacions.

Fou en l'estiu passat quan férem un recorregut per a poder mapar les formacions geològiques que integren el subsòl llur, acompanyats del president del Sindicat Agrícola de la Caixa Rural de La Bisbal, l'entusiasta senyor D. Jaume Rosich, del senyor Ferrer i representants dels Sindicats de Pals i Torroella de Montgrí. Com que no disposem d'un Mapa Geològic i topogràfic ben detallat, ni tan sols de conjunt, això ens dificultà extraordinàriament la tasca de les investigacions geològico-hidrogràfiques, per a deduir-ne amb certa precisió els paratges en què deuen localitzar-se els aprofitaments; no obstant, per a poder avançar en la campanya a fer sobre el terreny i poder mapar les més notables variacions geològico-hidrogràfiques amb la precisió que requereix, ens han estat facilitats pels Serveis cartogràfics de la Mancomunitat aquells plànols parcials que podien ésser-nos útils per a l'empresa encomanada, d'una manera particular el fet per la brigada militar al 1:10,000 amb corbes de nivell; dolent-nos que aquest plànol topogràfic, perfectament detallat, no comprengué tota la zona objecte de les nostres investigacions, car arriba tant sols a la platja de Pals, comprenent part de la conca del riu Daró, mancant-nos totalment el curs del riu Ter, amb la precisió de les cotes. També havem aprofitat el treball topogràfic coster de la Comissió hidrogràfica al 1:100,000.

Aquestes dificultats de no poder disposar d'un mapa topogràfic al 1:25,000 és el que ha motivat l'ajornament de donar a conèixer el resultat de les nostres investigacions.

Però, dels nostres estudis preliminars, és un deure el fer públiques les nostres impressions primerenques per una major satisfacció dels interessats i per a que sigui conegut el nostre criteri format després d'haver recorregut per tots indrets aquella comarca eminentment agrícola.

Dues són les manifestacions hidrològiques del Baix Empordà; les quals

pràcticament, esdevenen antitètiques, això és: la *fluvial* i la *subterrània*. Les tractarem separadament, fent abans la descripció de la topografia del Baix Empordà, àdhuc de les formacions que l'integren, en relació amb la zona en què hi ha certes probabilitats de l'existència d'unes aigües presoneres subsolars, fins a la data no aprofitades.

* * *

I.—*La topografia del Baix Empordà és planera amb quelques tossalets isolats en els quals freqüentment hi ha l'emplaçament de les poblacions. La limitació septentrional mediterrània comença pel massís cretàcic de Torroella de Montgrí, seguint per l'aiguabarreig de les conques del Fluvià i Ter; a ponent resta clos pel Congost gironès de Sant Julià de Ramis i Celrà, seguint per les Gabarres, amb el massís de Sant Cebrià dels Aus, compronent totalment la conca del riu Daró fins al cap de Bagur, a l'orient. Aquesta és la limitació orogràfica i hidrogràfica natural. No obstant, pels afers de caràcter polític s'hi poden agregar, al Baix Empordà, les petites valls que desaigüen al Mediterrani prop de Palamós i Calonge; però no deurà ésser-hi compresa la conca del Riudaura, la qual pertany a la comarca de la Selva.*

Dins la comarca del Baix Empordà, per als nostres estudis geològicohidrogràfics, devem tan sols interessar-nos per terres que es troben dessota de la cota dels 50 metres sobre el nivell del mar; car és aquesta l'altitud del riu Ter en el portell del Congost, on canvien les formacions geològiques, i que, per tant, teòricament, devem suposar com a nivell de carga per les pressions hidrostàtiques, per a deduir-ne les nivellacions piezomètriques llurs. En aitals condicions hi ha compreses les terres perteneixents als termes de l'Estartit, Torroella, Ullà, Belcaire, Verges, Ultramort, Gualta, Sant Iscle, Serra, Llavià, Fontanilles, Ullastret, La Bisbal, Vulpellach, Palausator, Boada, Torrent, Regencós, Pals i Sant Fructuós.

* * *

II.—*Les formacions geològiques que integren aquesta zona gairebé hi són totes representades, a excepció de les terciàries mediterrànies. Aquest és un fet notabilíssim que diferencia estratigràficament l'Alt i Baix Empordà; i que per a la hidrologia subterrània és d'extraordinària transcendència.*

El granit comença en la cala d'Aiguablava i el Paradís, prop del cap de Bagur, s'estén pel cap de Sant Sebastià, Montràs i Calonge; aquest resta limitat per les llicorelles mosquejades, llustroses i també argiloses, desenrotllant-se des de Bagur, Regencós, Palafrugell, Llofriu, Sant Cebrià dels Aills, fins a prop de Girona; les calices del devònic són les que interessen el cap de Bagur; damunt d'aquestes formacions, en les zones occidental i meridional hi reposen les estratificacions terciàries del període eocènic. En canvi, en la part septentrional aquestes mateixes estratificacions es troben discordants amb les dels períodes de l'era secundària; car el triàssic sorgeix a claps a Belcaire, a la punta Guixeres de l'Estartit, i en la illa gran de les Medes; a l'ensem, el juràssic l'havem pogut reconèixer en la illa mitjana i probablement reapareixi entre l'Estartit i l'Escala; i el cretaci forma un alterós massís entre Torroella, Sobrestany

i L'Escala. I per últim el quaternari diluvial omplena totes les depressions del relleu, amantellant arreu l'eocènic.

El fet de no haver-se descobert cap aflorament del miocènic ni del pliocènic ens demostra que el riu Ter, quan la formació del mar Mediterrani, devia tenir un curs completament distint de l'actual, essent problemàtica la seva desembocadura. A això hi contribueix el que actualment l'avenç de les sorres sedimentades en el fons del mar, arriben a menys distància de la costa, que en les desembocadures del rius Fluvià i Mugós.

L'eocènic es presenta amb bussament al N. a voltes al NE. o bé al NW., degut a la variació de les influències geotectòniques que sofrí la comarca mitjançant sotragades que l'esfondraren. L'aspecte litològic es presenta amb poc espessor en l'eocènic inferior, això és, en l'ipressià de margues argiloses rogenques; l'havem pogut conèixer entre l'Estartit i Torroella, així com també entre Torrent i Sant Climent, tenint poca potència en la punta de la platja de Pals. Aquest últim és el paratge on l'eocènic marí del lutecià es troba concordant amb l'ipressià, restant en descobert per efecte de l'erosió marina. Un altre fet que hidrològicament té molta transcendència és que el lutecià, de faisó marina, amb abundó de fòssils, es troba aclivellat de litoclesses que han pesat verticalment els estrats (vegi's la fotografia), i per ells s'hi filtren les aigües quan aquests estrats resten amantellats pel quaternari. Devem advertir que aquest lutecià en la zona costera, no és de margues blavenques, sinó que es troba compost d'unes arkoses, amb material procedent de la descomposició de l'antic maciu granític que limità la conca pel migjorn.

* * *

III. *Hidrologia fluvial*.—Tenint, doncs, en consideració el poc desnivell del terreny, àdhuc la naturalesa del subsòl, és evident que el dinamisme fluvial no pot tenir un franc escurrimient. Per això, hi són tan freqüents les inundacions, les quals en sa major part són degudes al riu Daró, o l'Adaró, essent molt considerable la superfície de la terra que resta sense conreu per manca de desaigües. Es calcula que la superfície de les closas esterils és de 1,800 a 2,000 vessanes, equivalents a unes 500 hectàrees; i a més hi ha una gran zona perjudicada per les negades periòdiques, la que probablement passa de les 3,000 vessanes. Això representa una merma de gran vàlua en la producció comarcal, tota vegada que per terme mig s'hi recull per vessana de 700 a 800 quilos d'arròs, de 7 a 8 quarteres de blat, del blat-de-moro de 9 a 10 quarteres, i l'usenda durant cinc anys pot dallar-se periòdicament sense cap labor complementària.

En els temporals del mes d'octubre darrer, els rius se n'emportaren les garbes d'arròs, les quals, en part, pogueren éser retingudes a les finques inferiors; repartint-se deprés per entre els propietaris, a raó de 100 garbes per vessana, mentre s'acostuma a recollir-se'n hi 500 garbes. Les pèrdues que llavors sofriren els propietaris a causa de la tempesta de la tardor es calcula que foren superiors a 500,000 pessetes.

S'imposa, per tant, una reglamentació en el desaigüe del Baix Empordà.

Els propietaris s'han dirigit en diferents ocasions als Poders públics; s'han fet estudis, s'han formulat projectes, etc... però el riu Daró segueix

sense cursa i l'estany de Pals periòdicament estén els seus dominis... L'obra fóra de poc cost construïnt un canal desaigador posant en comunicació el riu Daró amb el riu Ter, per Gualba, car *la distància del trajecte és solament d'uns 400 metres!*

Aquesta obra de desaigue és d'urgent necessitat; podria realitzar-la la Mancomunitat, fonamentant-se amb les lleis vigents de la dessecació de les terres pantanoses, del 13 de juny del 1879, àdhuc aprofitant els aventatges que ofereix la llei de dessecació i sanejament de 24 de juliol del 1918, promulgada essent ministre de Foment el nostre eminent compatriota En Francesc Cambó. El cost de l'obra restaria amortitzat amb l'interès de les collites de dues anyades, segons opinió dels agricultors de la comarca.

* * *

IV. *Hidrologia subterrània* — Si bé les aigües fluvials són abundoses i neguen grans extensions de terra durant una bona part de l'any i en l'època de les sembradures, en canvi són escasses en l'època d'estiu, i insuficients per a poder regar moltes de les terres destinades als conreus. Per això el capdavanter dels Sindicats de La Bisbal, Pals i Torroella de Montgrí s'interessen per a que la Mancomunitat ordenés el practicar els estudis preliminars per si pot ésser considerat el Baix Empordà com a comarca artesiana, i en el cas afirmatiu es practiquessin els sondeigs d'assaigs en els paratges teòricament suposats com d'una major probabilitat d'èxit. En forma concreta, en principi i d'una manera general, després d'haver confirmat l'ésser el subsòl d'una constitució geològica diferent de l'Alt Empordà, podem definir la característica de l'hidrologia subterrània.

El subsòl està constituït pel terreny eocènic, el qual presenta una inclinació vers el continent, això és, en direcció contrària a la dels corrents fluvials, ço que permet que restin les aigües entollades empapant-se'n els dipòsits quaternaris permeables que cobreixen aquella formació terciària. Hi ha claps isolats d'una extensió que fa suposar que el quaternari deu tenir regular espessor, en capes horitzontals, i en aquests claps, doncs, serà convenient el practicar-hi algun assaig fins a una profunditat d'uns 60 metres per arribar al contacte amb els estrats eocènics, ja que els mantells aquífers corresponen entre ambdues formacions geològiques.

Demés, estímem molt convenient que es practiqui un sondeig, en el paratge que indicarem oportunament, per a travessar aquella formació geològica terciària, de roca calça-margosa, compacta; car entre les capes eocèniques uniformement estratificades i les mezoiques i paleozoiques, hi existeix una discordança, essent probable que entre unes i altres hi hagi un mantell d'aigües subterrànies.

Aquestes aigües tindrien la càrrega hidrostàtica, del portell del Congost on comencen a aparèixer les estratificacions, i a més les pressions de les rieres colaterals com les de Palafrugell, Llofriu, etc., en la zona de les filtracions llurs que correspon amb la del contacte d'entre les formacions geològiques, ço que permet assegurar que siguin surgents a l'exterior, ja que no hi tenen influència les aigües mediterrànies per manca d'una co-

municació directa subsolar. Essent actualment, difícil el calcular l'espessor total d'aquesta formació eocènica per manca dels mapes detallats de la zona en estudi; no obstant, podem avançar que fóra superior als 300 metres de fondària.

Hi ha un cas hidrològic que crida l'atenció dels que visiten el Baix Empordà, és el pou de Palausator, del qual brolla l'aigua, igual que un pou artesià (vegi's la fotografia), i nosaltres suposem que les aigües que brollen són les que s'escorren de les primeres filtracions per entre les llesves dels estrats eocènics més a prop de la superfície.

Amb tot ço exposat podria apreciar-se l'interessant que és l'hidrologia fluvial i subterrània del Baix Empordà, i els beneficis que de l'ordenació llur poden gaudir-se.

DR. M. FAURA I SANS

ESPIGOLANT

La producció de blat a Espanya i la taxa

El *Norte de Castilla*, un diari de Valladolid, publica cada any una estadística seva, sobre la producció cereal a Espanya. Entre parèntesi, direm que aquestes estadístiques particulars, inspiren, als economistes, més confiança que les oficials. Les raons d'aital fet paradoxal no necessiten explicació.

Aquestes estadístiques diuen que l'any 1919 es sembraren prop de 100,000 hectàrees de blat menys que l'any anterior; que s'han collit prop de 3 milions de quintars mètrics menys que en 1918; i que per això el dèficit de producció puja enguany a 11.480,000 quintars mètrics.

A què es deguda la disminució?

A l'aplicació irracional de la política de taxes.

Econòmicament la política de taxes resulta contraproduent; s'ha demostrat d'una manera lluminosa que les taxes constitueixen un perillós entorpiment del comerç, que limiten la producció i que determinen l'aparició d'un comerç clandestí extraordinàriament més perjudicial que el comerç lliure, sense arribar a produir cap benefici o quan més, beneficis molt inferiors als perjudicis que ocasionen. La experiència de 4 anys de taxes en els països belligerants ho ha provat.

Pel que es refereix al blat, a Espanya, cal afegir, demés dels inconvenients esmentats, el fet absurdíssim que mentre s'ha taxat un producte — amb criteris discutibles — no s'han taxat contemporàniament els elements i matèries necessaris per a produir-lo.

La conseqüència lògica ha estat que tothom que ha pogut o que ha comptat, ha substituït el cultiu del blat per altres no taxats i per això més remuneradors.

I junt amb la disminució de la superfície sembrada amb blat hi ha hagut una reducció de rendiment per l'anyada dolenta i per el menor empleu dels adobs. Així doncs, la taxa ha augmentat la quantitat de blat que haurem d'importar de l'Argentina.

Tota opinió de bona fe és digna de respecte.

Informació olèicola

La gran animació de compra que fins ara es notava en el nostre mercat d'olis, fa dies s'ha convertit en gran calma. Causes? La de major pes és, sens dubte, la falta de permisos d'exportació, falta que es notava ja a principis de campanya, mes es suplia amb les creences, per una part, que dels permisos que tenien el port de sortida a Andalusia es faria el traspàs als ports de Barcelona o Tarragona; per altra part, s'esperava un nou concurs de permisos. Fracassades aquestes dues suposicions, la primera per les dificultats que al fer el traspàs es topen al posar-se a la pràctica, y la segona perquè els 20 milions d'exportació que sembla concediran, no bastarà la part proporcional que ens toqui per treure l'oli que els exportadors tenen en llurs dipòsits. A aquestes causes cal afegir-hi que el preu actual de l'oli és més del doble que en altres anyades i, en resum, resulta que els compradors estan retrets per falta de quartos i de permisos d'exportació.

La fabricació actual, més ben dit, la dels darrers dies, ens ha produït olis, no molt bons, olis que no podem qualificar-los de molt superiors, sinó que senzillament els podem donar el nom de bons i això crec que ha estat una de les causes que afegides a les del paràgraf anterior, han motivat aquesta calma tan marcada.

Un demostració ben pràctica del que acabo d'escriure és que, durant aquesta calma s'han fet operacions en classes de qualitat superior sense que el seu preu fos inferior al que es practicava en els moments que la febre de compra estava en el punt més alt. Això ha donat motiu per a què molts moliners s'adonessin d'aquest aventatge i procuressin encara que una mica tard, elaborar amb una mica de cuidado, la qual cosa en aquesta campanya encara no havien fet.

L'oli més recercat en aquests dies ha estat el que verdaderament era ben bò i quina acidesa no arribés al 1 per 100, durant tota la campanya s'ha anat comprant el millor i la acidesa no es mirava; mes ara que els italians no compren, i al mercat tan sols han quedat algunes cases franceses i nacionals, la baixa acidesa és lo primer que demanen.

També s'ha fet un gran nombre d'operacions en olis fluixos, olis sens dubte per a dedicar-los al nostre consum interior, ja que per l'exportació no serveixen i per dipòsits de taxa tampoc, ja que la seva acidesa passa molt més que del 3 per 100 que és l'assenyalada per l'oli de taxa.

Es a dir, que la completa calma ha estat sols pels olis que sense ser fluixos, no arriben a molt superiors.

La situació del mercat sembla que per ara no es canviarà a no ésser que l'exportació es donés d'una manera molt àmplia.

Les notícies que ens arriben de Madrid ens porten la nota de la Junta Reguladora Nacional, en la qual diu que tenim un sobrant d'oli de 95 milions de quilos; mes per mesura de prudència, sols ens daran per ara 20 milions en permisos d'exportació, amb la condició de que enlloc del 100 per 100 que abans es feia deixar al preu de taxa, serà del 150 per 100, traient l'impost de 25 pessetes per 100 quilos que es pagava a la sortida. Aquest anunci de concessió de permisos d'exportació no ha fet que el mer-

cat s'animés com així ho creien els fabricants, sinó que la paralització ha continuat cada dia essent més pronunciada.

Ara que parlem de la citada Junta, hem de dir que la major part d'ella està composta de madrilenys i l'altra part de representants de les contrades productores on Catalunya sols hi té un representant que el nombra la Cambra de Comerç de Lleyda, a la qual, sens dubte, se li va sorprendre la seva bona fe, fent-li nomenar en lloc d'un fabricant o productor, un exportador. D'això se n'adonaren fa dies els interessats i crec que el Gremi de Fabricants de Lleyda va protestar fent que arribés a oïdes seves i que presentés la dimissió.

Si el Govern dóna els permisos en la forma que dictaminà la Junta sols es conseguirà un sobrepreu en els olis andalusos que han de servir pels dipòsits d'oli de taxa, els quals, des de que ha sortit tal dictamen, han sofert una alça de preu de més de 2 rals per arroba de 11 quilograms i mig, mentre que als olis fins el sobrepreu sembla que no hi serà, degut a les existències que hi ha en mans de productors i especuladors.

En resum: No obstant la calma, els olis bons es mostren sostinguts, podria ésser que si milloressin les condicions d'exportació, els preus pujessin. Als olis mitjans no és tan fàcil un sobrepreu a no ésser que la quantitat de permisos fos més abundant que l'assenyalada. Els olis fluixos potser que fluixegin degut a l'abundància dels olis de taxa.

El preu dels olis, en rals per quartà de 3,900 quilos, posats sobre vagó és: Oli extra superior, 45 a 45 i mig; Oli superior, 43 a 44; Oli fi, 40 a 41; Oli fluix, 37 a 39; Oli inferior, 33 a 34.

LICINI ANDREU

INFORMACIÓ

El preu de les olives.—Està acabant-se la collita d'olives en tots els centres productors. Actualment les del cor de Les Garrigues es paguen a 36 pessetes quartera posades en les fàbriques de Borges. Les de Balaguer, Cubells, Castelló de Farfanyà i demés pobles de la comarca no assoleixen més que el preu de 24 pessetes posades també en la fàbrica.

El Sindicat Agrícola d'Isona ha ingressat en la Federació Agrícola Catalana Balear.

La carestia dels transports.—L'Institut Agrícola Català de Sant Isidre ha enviat un escrit a la Comissió parlamentària encarregada de fixar el preu de les tarifes, en el que es fa notar l'exorbitància dels transports ferroviaris i el natural perjudici que reporta a l'agricultura.

Com a mostra del que en la conducció d'adobs representa, i fixant-se només que en dues poblacions catalanes, cita el cas de que abans de la guerra un vagó de fems des de Barcelona a Arbós costava 35 pessetes i avui en costa 92'50. La conseqüència està en el fet que aleshores se n'hi enviaven 800 vagons i avui només que 200.

Un altre cas. Un vagó de fems des de Barcelona a Mataró costava 18'10 pessetes; ara en val 53'15. El resultat és que ara se n'hi envien una tercera part menys.

La Cambra Agrícola Oficial de Rubí es proposa bastir un celler per a elaborar en comú tot el vi de sos associats.

NOTES DEL DEPARTAMENT D'AGRICULTURA DE LA MANCOMUNITAT DE CATALUNYA

El dia 27 de febrer els alumnes de la classe de Geologia, acompanyats de llur professor Dr. M. Faura i Sans, realitzaren una excursió a la costa levantina, arribant fins a Sant Pol de Mar.

A l'Escola Superior d'Agricultura han començat uns curssets d'estudis complementaris de les matèries següents, i a càrrec dels professors que a continuació s'expressen:

El dia 3 de març i els dimecres següents, Història de Catalunya, per don Valeri Serra i Boldú.

El dia 4 de març i els subsegüents dijous, Geografia Comercial, per don Rossend Serra i Pagès.

El dia 7 d'abril i dimecres següents, Literatura General i especial de Catalunya, per don Valeri Serra i Boldú.

El dia 15 d'abril i següent els dijous, Geometria de l'Espai, per don Isidre Pòlit.

Des del 9 de març, i els dimarts successius, don Lluís Torres Ullastres donarà un cicle de lliçons i exercicis pràctics d'Apicultura.

CONSULTORI

En aquesta secció es respondrà gratuïtament a totes les consultes que facin els senyors subscriptors.

J. V. S.—HOSTALET DE PIEROLA.—No sabia indicar-li cap remei per millorar el seu oli. Tal vegada amb cupatges podria amagar el regust, però comprenc que no es un procediment sempre practicable.

Com a normes fonamentals per a la elaboració d'oli bo, tingui present, en les pròximes campanyes, que es necessari treballar olives netes de terra, de fulles, etc., i no fermentades, que no ha d'usar aigua calenta en l'extracció i que ha de separar el més ràpidament possible l'oli de les aigües de vegetació.

D'aquesta manera obtindrà olis magnífics.

C. A. M.

OFERTES I DEMANDES

El Sindicat Agrícola Arbeca Nova, de Arbeca (Lleida), té per a vendre 5,000 quartans d'oli.

El Sindicat Catòlic Agrícola de Riudecols, té en venda 300 sacs d'ave-llana.

OLIS

COMISSIONS i
REPRESENTACIONS

LISINI ANDREU

Comerç, 3 : LLEYDA : Telèfon 411

MÀQUINA DE BATRE "PERFECTA,"

Construcció suïssa. Coixinets a boles.
Molta i bona feina, amb un mínim con-
sum de força.

PREMSES d'empacar palles i forratges

TRACTORS per a cultiu de camps
petits i grans. MOTORS. LOCO-
MÒBILS. SEGADORES. CULTI-
VADORS. BRAVANS. Sembra-
dores. Molins. Talla-forratges, etc.

MÀQUINES AGRÍCOLES "MORET,"

Rambla Fernando, 29 : Telèf. 165
LLEYDA

OLIVERES ARBEQUINES

de més d'un metre
d'alçada

PREU :
UNA PESSETA

Demandes a

D. Joan Vallès Estruch
Vallbona del Penedès

EDITORIAL CATALANA, S. A.

ADMINISTRACIÓ :

Escudellers, 10 bis : Telèf. 184 R.

SECCIÓ D'IMPREMTA :

Mallorca, 257-259 : Telèf. 58 G.

PUBLICACIONS : La Veu de Catalunya, Agricultura, Gaseta
Catalana d'Art Dramàtic, Catalunya Marítima, D'Ací d'Allà, Arts
i Oficis, Enciclopèdia Catalana, Economia i Finances, Biblioteca
Catalana, Biblioteca Literària.

Impressions de totes menes: comercials i de luxe

Deu vostè

per a obtenir millor resultat en el tractament contra el «*mildew*» de la vinya, aplicar el

CALDO BORDELE'S

“ENOL”

i economitza el producte i farà millor treball si l'aplicació és feta per mitjà dels aparells pulveritzadors ECLAIR Vermorel i EXCELSIOR Gobet, legítims.

VICENS VILA CLOSA

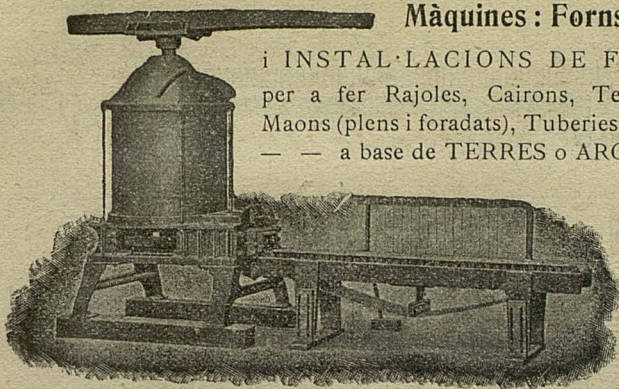
(Successor de Kegels y Vila)

Passeig de Gràcia, 88 : Telèfon 1338 G.

BARCELONA

Maquinària viti-vinícola : Productes enològics i anticriptogàmics.

Demani
prospectes

Màquines : Forns : Accesoris

i INSTAL·LACIONS DE FÀBRQUES
per a fer Rajoles, Cairons, Teules, Totxos,
Maons (plens i foradats), Tuberries o Canonades,
— — a base de TERRES o ARGILES — —

PREMSES,
AMASSA-
DORES,
MOLINS,
MATXA-
CADORES,
GARBE-
LLADO-
RES

Màquina, moguda a força animal,
fabricadora de materials d'edificació, amb fangs o argiles

MESCLA-
DORES de
morter, etc.

Instal·lacions de FÀBRQUES de CALÇ i CEMENTS

Màquines i Motllos per a
fer: BLOCS, MAONS, CO-
LUMNES, CORNISES i al-
tres objectes d'ornamenta-
ció amb CIMENT i ARENA

ESTUDIS i PROJECTES

J. F. Villalta, c. e.

(Apartat de Correus)

BARCELONA

**A
R
B
R
E
S**

Selecció d'arbres per a repoblació de riberes

Plançons de POLLS BORDILS

reconeguts en el XIV Congrés de la Federa-
ció Agrícola Catalano-Balear, com una de
les classes de població de major producció

Carolines = Plàtans = Acàcies

Albes = Pollancs de totes classes

• • • • •

Miquel Bosch Batlle
BORDILS (Girona)

Suplement il·lustrat d'“Agricultura”

La Mancomunitat millora la Ramaderia Nacional

El concurs cavallí de La Bisbal

L'obra positiva que la Mancomunitat de Catalunya realitza en prò de l'Agricultura, es ben albiradora.

Demés dels camps d'experimentació, on s'ensenyarà als pagesos tots els aventatges dels conreus i ses pràctiques racionals, igual en arbres fruiters, que en la vinya i terra campa, demés de l'assessoria, orientació i guiatge a particulars, corporacions i Sindicats Agrícoles en tot el que es refereix a Acció Social Agraria, i no oblidant les conferències i altres ensenyaments divulgadors de doctrina, cal remarcar la importància que tenen i van assolint cada dia més els concursos de ramaderia.

Aviat farà un any, se celebrà a Granollers el primer de tots, per a millorar la raça de vaques lleteres; a l'agost se celebrà el de raça porcina a Olot; al setembre el de bestiar llaner a la comarca pallaresa, i ara darrerament ha tingut lloc un de raça cavallina en La Bisbal.

L'èxit més falaguer ha coronat aquest nou esforç de la Mancomunitat.

Del seu alcanç ne judicarà el lector llegint l'article on s'història i que va en altra part d'aquest número (pàg. 83). Es posen aquí els exemplars premiats, bells documents gràfics del singular certàmen.

Aspecte parcial del Concurs

Un aspecte del Concurs

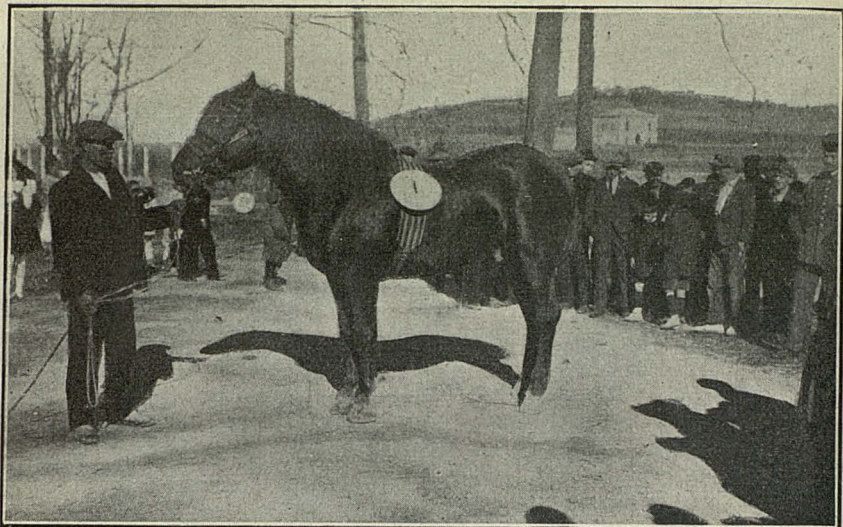
El Jurat qualificant una euga

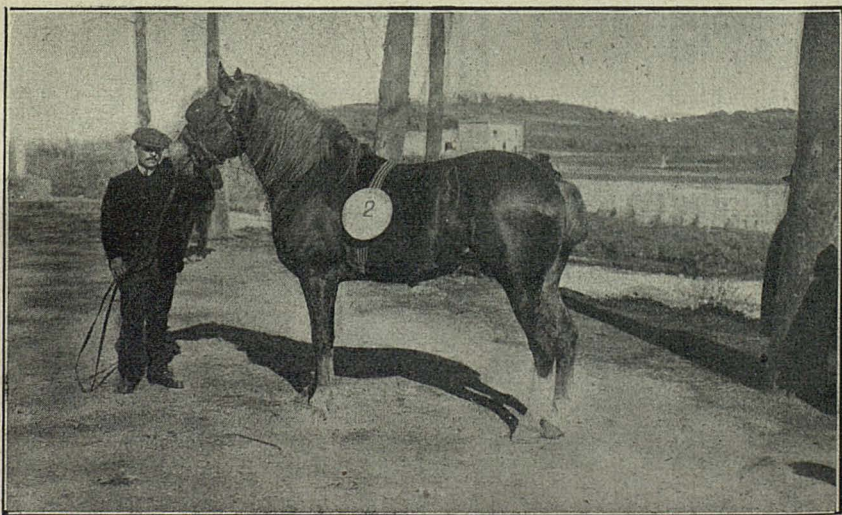
El Jurat qualificant el semental que obtingué el primer premi

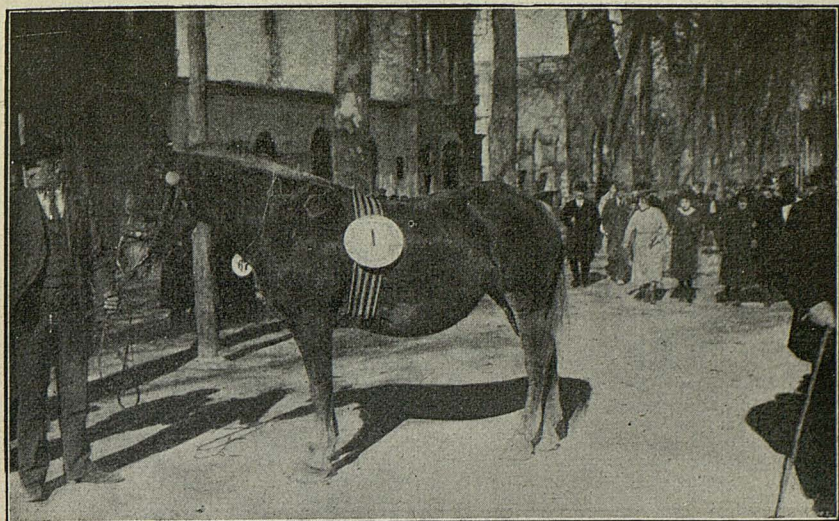
Semental, primer premi, vist de cara

Semental, primer premi, 2,500 pessetes

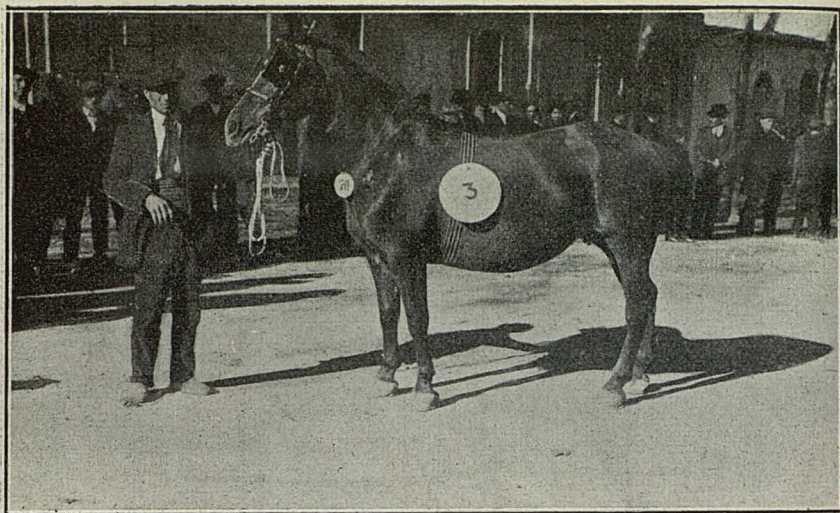
Semental, segon premi, 1,700 pessetes

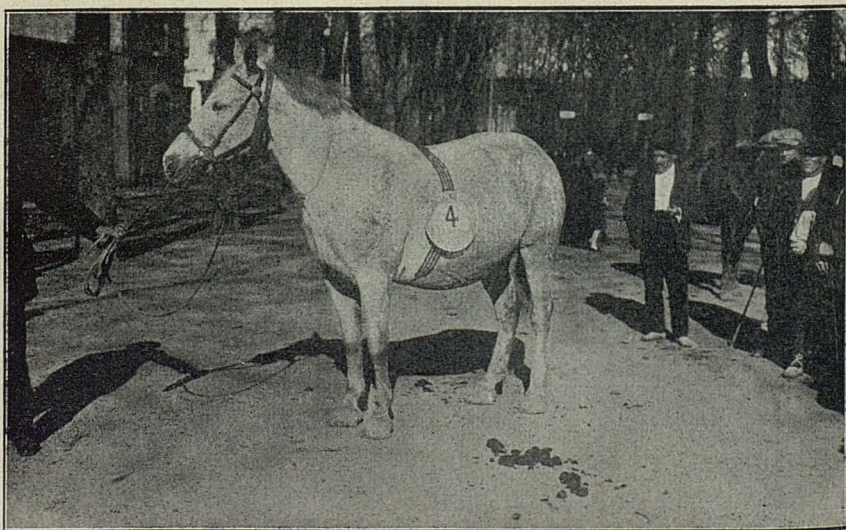
Euga, premi I

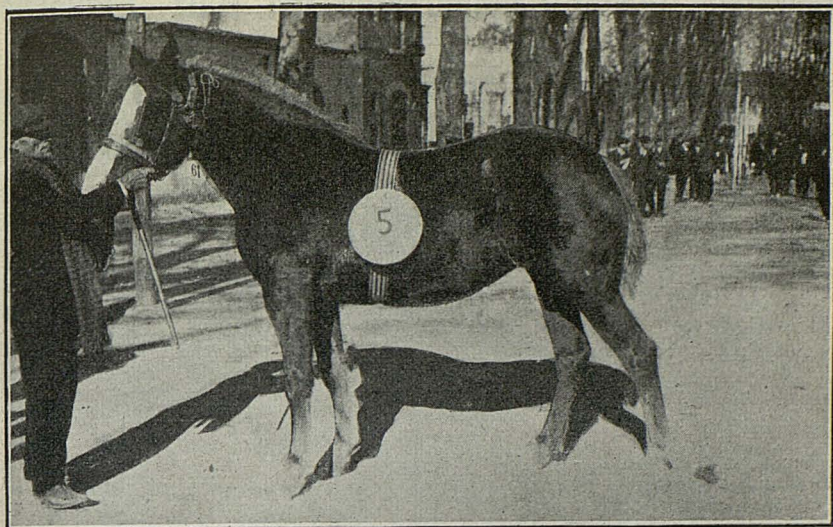
Euga, premi II

Euga, premi III

Euga, premi IV

Euga, premi V

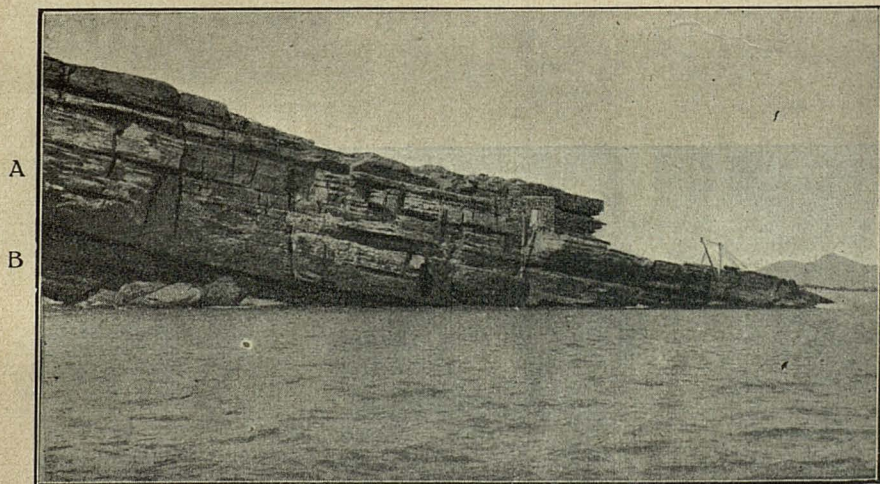
Euga, premi VI

Hidrologia fluvial i subterrània del Baix Empordà

(Vegi's article pàgina 91)

PALAUSSATOR. — Pou artesià

PALS. — Extrem que limita la platja del Baix Empordà (1)

(1) Formacions eocèniques que reposen damunt les formacions agnostoroiques i paleozoiques que s'estenen des de les Gabarres i fineixen en el Cap de Bagur; són les que constitueixen el subsòl del Baix [Empordà]: *A*, les margues rogenques argiloses del ipresià; *B*, les margues blavenques amb grosses alveolines que són la base del lutecià. Damunt d'aquestes formacions hi corresponen claps del quaternari diluvial i actual, mes no hi havem descobert el miocènic, ni el pliocènic, els que es troben tan sols en l'Alt Empordà.